

تبیین نقش خط مشی های فرهنگی در تامین حقوق شهروندی در سازمانهای دولتی (مورد مطالعه شهر کرمان)

حمیده شجاعی^۱، علیرضامنظری توکلی^{۲*}، سنجرسلاجقه^۳، رحمان جلالی جواران^۴

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان، کرمان

^۲ دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان، کرمان

^۳ دانشیار گروه مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان، کرمان

^۴ استادیار گروه مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان، کرمان

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۲۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۱۶

چکیده

این تحقیق با هدف تبیین نقش خط مشی های فرهنگی در راستای تامین حقوق شهروندی در سازمانهای دولتی انجام شده است. تحقیق موجود از نظر هدف توسعه ای و به لحاظ نتیجه یک تحقیق اکتشافی - تبیینی و از نظر روش یک تحقیق ترکیبی است. جامعه آماری تحقیق در فاز کیفی شامل ۳۰ نفر از صاحب نظران با روش نمونه گیری هدفمند انتخاب و با استفاده از تکنیک دلفی کار تبیین و تایید مولفه ها، شاخص ها و پرسشنامه ها صورت گرفت. جامعه آماری تحقیق در فاز کمی شامل کلیه کارکنان سازمانها و ادارات دولتی شهر کرمان و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۸ نفر میباشد که با روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شده اند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه های محقق ساخته شامل پرسشنامه ۹۶ سوالی خط مشی های فرهنگی با روایی ۰/۸۴ و پایایی ۰/۹۶ و پرسشنامه ۱۷۴ سوالی حقوق شهروندی با روایی ۰/۹۱ و پایایی ۰/۹۷ بوده است. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون خطی چند گانه و مدل یابی معادلات ساختاری با نرم افزارهای SPSS و AMOS²² استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد مدل ارائه شده به منظور تبیین نقش خط مشی های فرهنگی سازمانهای دولتی در راستای تامین حقوق شهروندی در سازمانهای دولتی از برازش قابل قبولی برخوردار است. طبق نتایج تحقیق خط مشی های فرهنگی نقش مهم و تعیین کننده ای در تامین حقوق شهروندی در سازمانهای دولتی دارند.

واژه های کلیدی: خط مشی های فرهنگی، حقوق شهروندی، سازمانهای دولتی

۱- مقدمه

حقوق شهروندی در ایران و اسلام، سده ها پیش از اروپا مدون شده است. در تاریخ معاصر ایران، پس از مشروطیت برای نخستین بار قوانینی درباره حقوق شهروندی به تصویب رسید و اصول نوزدهم تا چهارم و دوم قانون اساسی به حقوق شهروندان اختصاص یافت (پیران، ۱۳۸۵). قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸ در فصل سوم به حقوق ملت پرداخته است و مهمترین حقوق شهروندی در این فصل مورد توجه قرار گرفته است. دولت جمهوری اسلامی ایران در

(Corresponding Author): a.manzari@iauk.ac.ir نویسنده مسئول*²

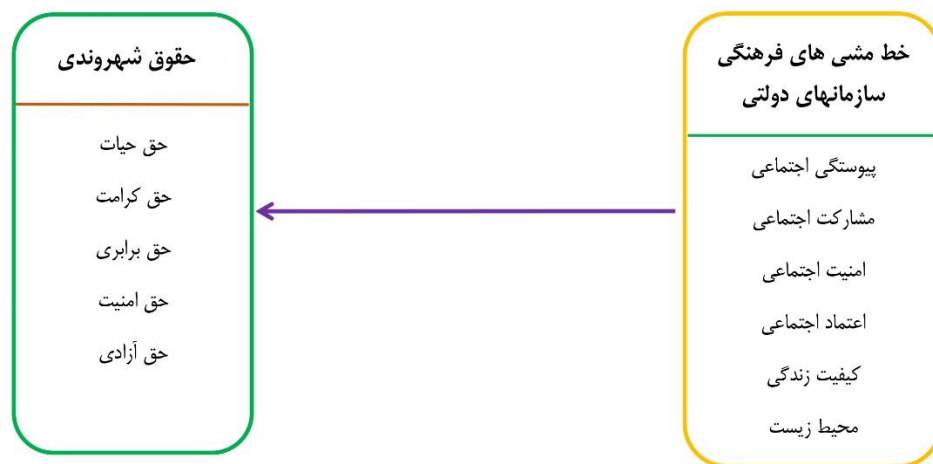
آذرماه ۱۳۹۵ « منشور حقوق شهروندی » را در ۲۲ بند و ۱۲۰ ماده به عنوان برنامه و خط مشی دولت برای رعایت پیشبرد حقوق اساسی ملت و با هدف استیفا و ارتقای حقوق شهروندی در راستای اصل ۱۳۴ قانون اساسی تصویب و ابلاغ نمود. حق حیات، حق کرامت، حق مشارکت، حق برابری، حق امنیت، حق آزادی، حق محیط زیست سالم و... از جمله حقوق شهروندی در این منشور است. حقوق شهروندی مجموعه‌ای از حقوق مدنی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و قضایی اتباع یک کشور میباشند (مهربانی مجد، ۱۳۹۹). حقوق شهروندی آمیزه‌ای از وظایف و مسئولیت‌های شهروندان در قبال یکدیگر، دولت یا قوای حاکم در قبال شهروندان و همچنین حقوق و امتیازاتی که وظیفه تأمین آن حقوق بر عهده مدیران، دولت یا به طور کلی قوای حاکم در یک جامعه و منطبق با شرایط فرهنگی میباشد (نصیری مغالو، ۱۳۹۲). حقوق شهروندی جزء لاینفک جامعه‌ی مدنی و مبنای تشکیل آن به شمار می‌رود، چرا که امکان مشارکت داوطلبانه‌ی همه‌ی افراد را در تمام عرصه‌های اجتماعی فراهم می‌سازد. بنابراین، در گذر از جوامع سنتی به مدرن تغییراتی در جهت تحقق حقوق شهروندی در سطوح فردی و ساختاری پدید می‌آید. با اتفاقاتی که در نظام جهانی به وقوع پیوسته، از جمله، گسترش ارتباطات، جهانی شدن، چند فرهنگ‌گرایی، کشورها از جمله کشور ما تحت تأثیر نظریه‌ها و دیدگاه‌های جدید در ارتباط با شهروندی قرار گرفته و این امر ضرورت پژوهش در مورد حقوق شهروندی را بیشتر می‌کند (هزار جریبی و امانیان، ۱۳۹۰).

حقوق شهروندی از موضوعات اساسی مرتبط با زندگی اجتماعی انسان‌ها در عصر مدرن می‌باشد (لونا نمسیو و همکاران، ۲۰۲۰). اسلام توجه اساسی به حقوق شهروندان دارد و اصلاً دین اسلام برای تحقق حقوق شهروندان آمده است. از نظر اسلام، حقوق شهروندی همگان مورد احترام قرار گرفته و حق حیات و حق برخورداری از آزادی و حق برابری را بر همه انسان‌ها چه مسلمان‌ها و چه غیرمسلمان‌ها مفروض دانسته است. در اسلام، حقوق شهروندی دارای ارزش، اهمیت و جایگاه والایی است. بدین معنا که حقوق شهروندی قابل نادیده انگاشتن نیست و حکومت‌ها نمی‌توانند آن را از مردم سلب نمایند. از نظر اسلام، صاحبان قدرت موظف به رعایت و پاسداری از حقوق شهروندی هستند. چون اسلام دین فطرت است تمامی حقوق فطری انسان را به رسمیت می‌شناسد و از آن دفاع می‌کند (عباسی، ۱۳۹۲). یکی از عواملی که نقش تعیین‌کننده‌ای در تأمین حقوق شهروندی دارد، سیاستها و خط مشی‌های فرهنگی است (زیاری و همکاران، ۱۳۹۶؛ جووانا، ۲۰۱۶، محمدی مصیری جلیلی، ۱۳۹۶؛ انصاری و نظری، ۱۳۹۴؛ بیکر، ۲۰۱۶). خط مشی‌گذاری فرهنگی از جمله موضوعات مهم و در خور توجه در متون جوامع مدرن است. از این رو، درک مدیران و برنامه‌ریزان جوامع از مفهوم خط مشی فرهنگی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است (جانگا و همکاران، ۲۰۲۱). خط مشی فرهنگی به معنای عام و عرفی، مجموعه‌ای از اهداف، مبانی، اصول، اولویتها و خط مشی‌های اجرایی است. درواقع، خط مشی فرهنگی بر نوعی توافق رسمی و اتفاق نظر مسئولان و متخصصان امور در تشخیص، تدوین و تبیین مهمترین اصول و اولویتهای ضروری برای هدایت حرکت فرهنگی دلالت دارد (بی و همکاران، ۲۰۲۱).

خط مشی‌گذاری فرهنگی در امتداد خط مشی‌ها و برنامه‌ریزی‌های دولت به عنوان بالاترین مرجع قانون و قدرت در یک منطقه جغرافیایی معین است (بونت و نگریر، ۲۰۱۸). از این منظر، خط مشی‌گذاری فرهنگی نه تنها در مفهوم جامعه‌شناسی سیاسی عاری از قدرت نیست، بلکه ضرورتاً برخاسته از روابط قدرت است و با استفاده از چنین سیاست‌هایی با بسط ایدئولوژی حاکم، تبعیت مردم را به همراه داشته و منجر به قدرت می‌شود (هوی، ۲۰۲۰).

از جمله اهداف کلان هر نظام دولتی و اداری تأمین حقوق شهروندان آن جامعه است و سازمانهای دولتی در ایران هم از این مسئله مستثنی نیستند. بطوری که تأمین حقوق شهروندی جزء اصول اولیه سازمانهای دولتی در ایران محسوب می‌شود. باید توجه داشت که عدم توجه به حقوق شهروندی در سازمان‌های دولتی منجر به نارضایتی عمومی، چالشهای اجتماعی و سیاسی می‌شود بنابراین تأمین حقوق شهروندی یک مسئله حیاتی در جامعه امروز و دغدغه مسئولین ارشد دولتی و حاکمیتی محسوب می‌شود. طبق تحقیقات صورت گرفته در جامعه ایرانی حقوق شهروندی آنچنان که باید باشد نیست بطوری که طبق

نتیجه یک تحقیق میدانی در سال ۱۳۹۷، ۴۱ درصد از شهروندان هیچ اطلاعی از حقوق شهروندی خود نداشته‌اند و ۳۷ درصد بر این اعتقاد بوده‌اند حقوق شهروندی در ایران موضوعیت عملی ندارد و ۲۶ درصد حقوق شهروندی در ایران را نسبت به سایر کشورها پایین می‌دانسته‌اند (کازمی، ۱۳۹۷). قهرمانی و داوود پور (۱۳۹۴) به این نتیجه رسیدند که شهروندان ایرانی آگاهی خوبی از حقوق شهروندی ندارند. در حالی که انقلاب اسلامی و قانون اساسی بر مبنای احترام به حقوق شهروندی بنیانگذاری و تدوین شده است. همچنین یافته‌های تحقیق احمدی (۱۳۹۳) نشان می‌دهد که در مجموع میزان آگاهی از حقوق شهروندی کم و تعهدات شهروندی از آن کمتر است، هزار جریبی و امانیان (۱۳۹۰) به این نتیجه رسیدند که ۳۵/۲ درصد از زنان شاغل در شهرداری تهران آگاهی پایینی از حقوق شهروندی داشتند، ۴۵/۶ درصد آگاهی متوسط و تنها ۱۹/۳ درصد از آگاهی بالایی برخوردار بوده‌اند، این در حالی است که در مبنای دینی و مذهبی فرهنگ اسلامی و همچنین قوانین موجود در کشور حقوق شهروندی یکی از موضوعات مهم و مورد توجه می‌باشد و به نظر می‌رسد یکی از دلایل ملموس نبودن حقوق شهروندی در جامعه عدم وجود یک الگوی حقوق شهروندی منطبق با خط مشی فرهنگی است و این یک خلاء پژوهشی محسوب می‌شود که باید مورد توجه محققان قرار بگیرد، بر همین اساس تحقیق حاضر در صدد رفع این خلاء با هدف تبیین نقش خط مشی‌های فرهنگی در تامین حقوق شهروندی در سازمانهای دولتی انجام شده است.

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

۲- روش پژوهش

تحقیق موجود از نظر هدف توسعه‌ای و به لحاظ نتیجه یک تحقیق اکتشافی - تبیینی و از نظر روش یک تحقیق ترکیبی است. جامعه آماری تحقیق در فاز کیفی شامل (۳۰) نفر از صاحب‌نظران آشنا با موضوع با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و با استفاده از تکنیک دلفی کار تبیین و تایید مولفه‌ها، شاخص‌ها و پرسشنامه‌ها صورت گرفت. جامعه آماری تحقیق در فاز کمی شامل کلیه کارکنان سازمانها و ادارات دولتی شهر کرمان به تعداد (۲۳۰۸۳) نفر و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران (۳۷۸) نفر میباشد که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌های محقق ساخته شامل پرسشنامه (۹۶) سوالی خط مشی‌های فرهنگی با روایی ۰/۸۴ پایایی ۰/۹۶ و پرسشنامه (۱۷۴) سوالی حقوق شهروندی با روایی ۰/۹۱ و پایایی ۰/۹۷ بوده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های فاز کیفی از تکنیک تحلیل محتوای کیفی و در فاز کمی از مدل یابی معادلات ساختاری با نرم افزارهای SPSS و AMOS²² استفاده شده است.

پرسشنامه خط مشی های فرهنگی: در این تحقیق جهت سنجش خط مشی های فرهنگی از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. این پرسشنامه دارای ۹۶ گویه با طیف لیکرت ۵ گزینه ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم می باشد که نمره گذاری آنها از ۱ تا ۵ بوده است. براین اساس پرسشنامه مذکور خط مشی های فرهنگی در ۶ بعد (پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، کیفیت زندگی و محیط زیست) می سنجد. که سوالات مربوط به هر مولفه در جدول زیر گزارش شده است.

جدول ۱- پرسشنامه خط مشی های فرهنگی

سوال	مولفه
۱-۱۶	پیوستگی اجتماعی
۱۷-۳۱	مشارکت اجتماعی
۳۲-۳۷	امنیت اجتماعی
۳۸-۴۲	اعتماد اجتماعی
۷۳-۷۶	کیفیت زندگی
۷۷-۹۶	محیط زیست

پرسشنامه حقوق شهروندی: در این تحقیق جهت سنجش حقوق شهروندی از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. این پرسشنامه دارای ۱۷۴ گویه با طیف لیکرت ۵ گزینه ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم می باشد که نمره گذاری آنها از ۱ تا ۵ بوده است. براین اساس پرسشنامه مذکور حقوق شهروندی را در ۵ بعد شامل حق حیات، حق کرامت، حق برابری، حق امنیت و حق آزادی می سنجد. که سوالات مربوط به هر مولفه در جدول زیر گزارش شده است.

جدول ۲- پرسشنامه حقوق شهروندی

سوال	مولفه
۱-۴۵	حق حیات
۴۶-۷۲	حق کرامت
۷۳-۱۰۳	حق برابری
۱۰۴-۱۳۸	حق امنیت
۱۳۹-۱۷۴	حق آزادی

۱-۲- رویایی و پایایی ابزار سنجش

روایی ابزار دلفی: در پژوهش حاضر به منظور تامین روایی (اعتبار درونی و بیرونی) سعی شد تا اولاً از مشارکت کنندگانی استفاده شود که در حوزه ی مربوط صاحب تخصص بوده و از انگیزه و تمایل کافی برخوردار باشند؛ دوماً از دوره های متعددی (راند) در اجرای پرسشنامه ها استفاده شود (انجام سه دور). همچنین لازم به ذکر است که در این تحقیق علاوه بر رعایت موارد مذکور جهت دستیابی به روایی درونی و بیرونی دلفی، از اعتبار صوری نیز برای سئوالات پرسشنامه ی دلفی استفاده شده است. بدین منظور پرسشنامه دلفی توسط چهار تن از اساتید مورد بررسی و با اصلاح برخی جزئیات مورد تایید نهایی قرار گرفت.

پایایی ابزار دلفی: به منظور تامین پایایی در این تحقیق اولاً روش دلفی برای موضوع یا مشکلی خاص مورد استفاده قرار گرفت، دوماً پاسخگویانی با تخصص مرتبط انتخاب شدند، سوماً پاسخ های بدست آمده از انجام هر دور دلفی به پاسخگویان بازخورد داده شد و سعی شد تا سطحی از اجماع ایجاد شود.

روایی سازه ای پرسشنامه های تحقیق: از روش تحلیل عاملی برای روایی سازه ای پرسشنامه خط مشی های فرهنگی استفاده شد و نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی که به روش مؤلفه های اصلی و با چرخش واریماکس انجام گردید، حاکی از آن بود که یک ساختار شش عاملی، روش مناسبی برای توصیف گویه های مربوطه است. این شش عامل بر روی هم ۵۴/۳۲ درصد از واریانس مقیاس را تبیین می کردند. در ضمن برای بررسی کفایت نمونه گیری محتوایی از آزمون کایزر- مایر- اولکین (KMO) استفاده شد که برابر با ۰/۸۸ و مقدار آزمون بارتلت برای معنی داری ماتریس همبستگی بین گویه ها، در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار بود. جدول زیر نتایج حاصل از این تحلیل ها را نشان می دهد.

جدول ۳- نتایج آزمون کایزر- مایر- اولکین (KMO) و بارتلت

۰/۸۸	آزمون KMO	
۵۲۶۲/۹۴	مقدار کای دو	آزمون بارتلت
۷۰۳	درجه آزادی	
۰/۰۰۱	سطح معناداری	

با توجه به این که در این پژوهش خط مشی های فرهنگی بر اساس شش مؤلفه ای، پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، کیفیت زندگی و محیط زیست، مورد بررسی است. برای شناسایی و تبیین شاخص های این شش مؤلفه، تحلیل عاملی یعنی شناسایی رابطه و بار عاملی بین شاخص ها (۹۶ شاخص) با شش مؤلفه، انجام شد. نتایج حاکی از آن است که: رابطه بین مؤلفه های پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، کیفیت زندگی و محیط زیست و شاخص های آنها در حد قابل قبول و خیلی مطلوب می باشد. لازم به ذکر است از آنجایی که بار عاملی بین متغیر خط مشی های فرهنگی و همچنین بار عاملی بین شش مؤلفه ای متغیر خط مشی های فرهنگی (پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، کیفیت زندگی و محیط زیست) و تعدادی از گویه ها کمتر از ۰/۳۰ بود، این گویه ها حذف شدند. همچنین تعدادی از گویه ها دو یا سه مؤلفه را می سنجیدند که این گویه ها هم حذف شدند.

برای روایی سازه ای پرسشنامه حقوق شهروندی از روش تحلیل عاملی استفاده شد و نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی که به روش مؤلفه های اصلی و با چرخش واریماکس انجام گردید، حاکی از آن بود که یک ساختار پنج عاملی، روش مناسبی برای توصیف گویه های مربوطه است. این پنج عامل بر روی هم ۴۶/۵۵ درصد از واریانس مقیاس را تبیین می کردند. در ضمن برای بررسی کفایت نمونه گیری محتوایی از آزمون کایزر- مایر- اولکین (KMO) استفاده شد که برابر با ۰/۸۷ و مقدار آزمون بارتلت برای معنی داری ماتریس همبستگی بین گویه ها، در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار بود. جدول زیر نتایج حاصل از این تحلیل ها را نشان می دهد.

جدول ۴- نتایج آزمون کایزر- مایر- اولکین (KMO) و بارتلت

۰/۸۷	آزمون KMO	
۵۲۰۴۹/۶۲	مقدار کای دو	آزمون بارتلت
۱۵۰۵۱	درجه آزادی	
۰/۰۰۱	سطح معناداری	

با توجه به این که در این پژوهش حقوق شهروندی بر اساس پنج مؤلفه ای، حق حیات، حق کرامت، حق برابری، حق امنیت و حق آزادی، مورد بررسی است. برای شناسایی و تبیین شاخص های این پنج مؤلفه، تحلیل عاملی یعنی شناسایی رابطه و بار

عاملی بین شاخص ها (۱۷۴ شاخص) با پنج مؤلفه انجام شد. نتایج حاکی از آن است که: رابطه بین مؤلفه های حق حیات، حق کرامت، حق برابری، حق امنیت و حق آزادی و شاخص های آنها در حد قابل قبول و خیلی مطلوب می باشد. لازم به ذکر است از آنجایی که بار عاملی بین متغیر حقوق شهروندی و بار عاملی بین پنج مؤلفه متغیر حقوق شهروندی (حق حیات، حق کرامت، حق برابری، حق امنیت و حق آزادی) و تعدادی از گویه ها کمتر از ۰/۳۰ بود، این گویه ها حذف شدند. همچنین تعدادی از گویه ها دو یا سه مؤلفه را می سنجدند که این گویه ها هم حذف شدند. روایی صوری پرسشنامه: روایی صوری ابزار گردآوری داده های پژوهش براساس روایی صوری و محتوایی بررسی شد که بدین منظور پرسشنامه های خط مشی های فرهنگی و حقوق شهروندی در اختیار پنج نفر از اساتید دانشگاه قرار گرفت. براساس نتایج روایی پرسشنامه خط مشی فرهنگی و حقوق شهروندی به ترتیب ۰/۸۴ و ۰/۹۱ بدست آمد و ضریب پایایی این پرسشنامه ها بر اساس آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۶ و ۰/۹۷ بدست آمد.

۳- یافته ها

پس از انجام مراحل دلفی و استخراج نظرات صاحب نظران و تحلیل محتوای کیفی، نتایج نشان داد که ابعاد، مؤلفه ها، شاخص ها و گویه های مدنظر صاحب نظران در تناظر با موارد مستخرج از مرور منابع قرار گرفته و شرکت کنندگان سایر موارد را تایید کرده و بعد دیگری اضافه نکردند. بر اساس نتایج حاصل از دورهای دلفی برای متغیر خط مشی های فرهنگی سازمانهای دولتی شش مؤلفه پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، کیفیت زندگی و محیط زیست و برای متغیر حقوق شهروندی پنج مؤلفه حق حیات، حق کرامت، حق برابری، حق امنیت و حق آزادی مورد اجماع و تایید قرار گرفت.

جدول ۵- خلاصه نتایج دور سوم دلفی

متغیر	مؤلفه	میانگین	میان	انحراف معیار	نتیجه نهایی
حقوق شهروندی	پیوستگی اجتماعی	۴.۸۷	۵	۰/۳۸	توافق شد
	مشارکت اجتماعی	۴.۵۶	۴	۰/۴۷	توافق شد
	امنیت اجتماعی	۴.۶۷	۴	۰/۵۴	توافق شد
	اعتماد اجتماعی	۴.۵۵	۴	۰/۴۲	توافق شد
	کیفیت زندگی	۴.۳۱	۴	۰/۲۳	توافق شد
	محیط زیست	۴.۰۹	۴	۰/۱۶	توافق شد
حق حیات	حق حیات	۴.۸۸	۵	۰/۲۱	توافق شد
	حق کرامت	۴.۶۴	۴	۰/۵۹	توافق شد
	حق برابری	۴.۷۱	۴	۰/۶۳	توافق شد
	حق امنیت	۴.۸۷	۵	۰/۳۱	توافق شد
	حق آزادی	۴.۷۶	۴	۰/۵۷	توافق شد

ویژگی های عمومی شرکت کنندگان در دو فاز کیفی و کمی به شرح زیر می باشد:

جدول ۶- اطلاعات جمعیت شناختی خبرگان فاز کیفی

جنسیت		مدرک تحصیلی		مرتبه علمی			سابقه تدریس		تجربه مدیریتی	
مرد	زن	دکتری	کارشناسی ارشد	مربی	استادیار	دانشیار	استاد	سال	میانی	ارشد
۲۴	۶	۲۵	۵	۵	۱۷	۵	۳	۷ تا ۲۲	۱۹	۱۱

جدول ۷- توزیع فراوانی ویژگی‌های عمومی پاسخگویان فاز کمی

ویژگی	ابعاد	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۱۵۴	۴۰/۷
	مرد	۲۲۴	۵۹/۳
سن	۳۰ سال و کمتر	۱۹	۵/۰
	بین ۳۱ تا ۴۰ سال	۱۰۵	۲۷/۸
	بین ۴۱ تا ۵۰ سال	۹۸	۲۵/۹
	۵۱ سال و بیشتر	۱۵۶	۴۱/۳
میزان تحصیلات	فوق دیپلم	۱۵	۴
	لیسانس	۱۷۶	۴۶/۶
	فوق لیسانس	۱۲۴	۳۲/۸
	دکتری	۶۳	۱۶/۶
سابقه خدمت	کمتر از ۵ سال	۲۲	۵/۸
	بین ۶ تا ۱۰ سال	۷۹	۲۰/۹
	بین ۱۱ تا ۱۵ سال	۱۰۳	۲۷/۲
	بین ۱۶ تا ۲۰ سال	۷۶	۲۰/۲
		۹۸	۲۵/۹

در زیر آماره‌های توصیفی متغیرهای تحقیق ذکر شده اند:

۳-۱- وضعیت متغیر «خط مشی‌های فرهنگی» و مؤلفه‌های آن

جدول (۸) وضعیت متغیر «خط مشی‌های فرهنگی» و مؤلفه‌های آن را از دیدگاه شرکت‌کنندگان در این پژوهش نشان می‌دهد. نتایج جدول گویای آن است که میانگین وضعیت متغیر «خط مشی‌های فرهنگی» از دیدگاه شرکت‌کنندگان در این پژوهش، برابر ۳/۳۰۴ و انحراف استاندارد آن نیز برابر ۰/۶۸۷ بوده است و به طور متوسط از نمره ۵ کمترین نمره‌ای که توسط شرکت‌کنندگان در این پژوهش به این متغیر داده شده ۱/۸۵ و بیشترین آن ۴/۵۲ بوده است. همچنین نتایج جدول وضعیت مؤلفه‌های متغیر «خط مشی‌های فرهنگی» را نیز نشان می‌دهد.

جدول ۸- آماره‌های توصیفی وضعیت متغیر «خط مشی‌های فرهنگی»

بیشترین	کمترین	انحراف استاندارد	میانگین	آماره متغیر	مؤلفه‌ها
۴/۶۸	۱/۴۵	۰/۷۴۱	۳/۱۲۴	پیوستگی اجتماعی	
۴/۹۵	۱/۴۲	۰/۸۲۴	۳/۳۱۵	مشارکت اجتماعی	
۴/۷۱	۱/۱۹	۰/۹۸۹	۳/۴۹۵	امنیت اجتماعی	
۴/۶۸	۱/۴۵	۱/۰۴۶	۳/۵۲۸	اعتماد اجتماعی	
۴/۹۵	۱/۴۲	۰/۸۵۷	۳/۴۱۷	کیفیت زندگی	
۴/۷۱	۱/۱۹	۰/۸۱۷	۳/۱۵۱	محیط زیست	
۴/۵۲	۱/۸۵	۰/۶۸۷	۳/۳۰۴	«خط مشی‌های فرهنگی»	

۳-۲- وضعیت متغیر «حقوق شهروندی» و مؤلفه‌های آن

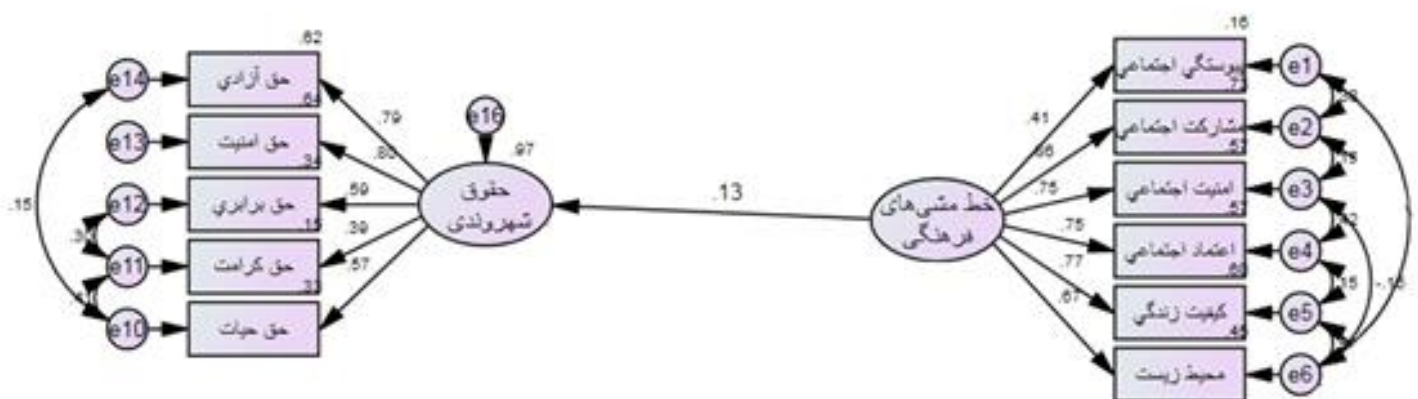
جدول (۹) وضعیت متغیر «حقوق شهروندی» و مؤلفه‌های آن را از دیدگاه شرکت‌کنندگان در این پژوهش نشان می‌دهد. نتایج جدول گویای آن است که: میانگین وضعیت متغیر «حقوق شهروندی» از دیدگاه شرکت‌کنندگان در این پژوهش، برابر ۳/۰۹۶ و انحراف استاندارد آن نیز برابر ۰/۵۱۷ بوده است و به طور متوسط از نمره ۵ کمترین نمره‌ای که توسط شرکت‌کنندگان در این پژوهش به این متغیر داده شده ۲/۰۲ و بیشترین آن ۴/۶۱ بوده است. همچنین نتایج جدول وضعیت مؤلفه‌های متغیر «حقوق شهروندی» را نیز نشان می‌دهد.

جدول ۹- آماره‌های توصیفی وضعیت متغیر «حقوق شهروندی»

آماره متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کمترین	بیشترین
حق حیات	۳/۰۲۴	۰/۷۱۲	۱/۴۱	۴/۵۶
حق کرامت	۳/۱۱۱	۰/۷۴۴	۱/۴۱	۴/۸۱
حق برابری	۳/۲۱۱	۰/۶۹۳	۱/۷۷	۴/۷۱
حق امنیت	۳/۰۹۲	۰/۶۷۱	۱/۴۶	۴/۶۹
حق آزادی	۳/۰۸۶	۰/۶۱۳	۱/۵۸	۴/۷۲
«حقوق شهروندی»	۳/۰۹۶	۰/۵۱۷	۲/۰۲	۴/۶۱

۳-۳- مدل ساختاری

پس از بررسی و تأیید مدل اندازه‌گیری، مدل پژوهش ترسیم و روابط بین متغیرهای پنهان (که در واقع همان فرضیه‌های پژوهش می‌باشند) مورد بررسی قرار می‌گیرند. در این مورد ابتدا از شاخص‌های برازش اطمینان حاصل می‌کنیم و سپس به سراغ بررسی روابط مفروض بین متغیرهای پنهان می‌رویم.

شکل ۱- مدل ساختاری پژوهش

در شکل فوق روابط متغیرهای مستقل و وابسته نشان داده شده است. اعداد ذکر شده بر روی روابط بین متغیرها ضرایب رگرسیونی می‌باشند که بیانگر جهت مثبت رابطه‌ی متغیر مستقل بر وابسته می‌باشد. همچنین در ادامه به بررسی شاخص‌های برازش مدل ساختاری پرداخته خواهد شد. با توجه به نتایج حاصل از جدول زیر در مورد تحلیل برازش مدل با عنایت به شاخص‌های برازندگی، می‌توان گفت که مدل تحلیل عاملی برای آزمون فرضیه‌ی مورد نظر دارای برازش مناسبی می‌باشد. به عبارت دیگر با توجه به مناسب بودن شاخص‌های برازندگی می‌توان از این مدل برای تبیین نقش خط مشی‌های فرهنگی در تأمین حقوق شهروندی در سازمان‌های دولتی (مطالعه موردی شهر کرمان) استفاده کرد.

جدول ۱۰- شاخص‌های نیکویی برازش مدل ساختاری متغیرهای پژوهش

شاخص‌های برازندگی الگو	CMIN	DF	CMIN/DF	NPART	P	GFI	AGFI	IFI	TLI	CFI	NFI	RMSEA
الگوی برازش شده	۴۶/۲۶۱	۳۱	۱/۳۲۵	۴۴۷۴	۰/۰۳۸	۰/۹۸	۰/۹۴	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۰۳۶
مقادیر مطلوب	= df	-	< ۳	-	> ۰/۰۵	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	< ۰/۰۸

اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کلی متغیرهای مکنون بر یکدیگر

اثرات مستقیم متغیرهای مکنون بر یکدیگر

نتایج بدست آمده از آزمون مدل فوق نشان می‌دهد که اثر مستقیم خط مشی‌های فرهنگی بر حقوق شهروندی سازمان‌های دولتی شهر کرمان ($\beta = ۰/۱۳, t = ۲/۰۰, P > ۰/۰۵$) مثبت و معنادار است.

جدول ۱۱- ضرایب مسیر رابطه‌ی متغیرهای پژوهش

سطح معناداری	ضرایب مسیر			مسیرها
	مقدار t	پارامتر استاندارد نشده	پارامتر استاندارد شده	
۰/۰۴۲	۲/۰۰	۰/۱۸	۰/۱۳	خط مشی‌های فرهنگی ← حقوق شهروندی

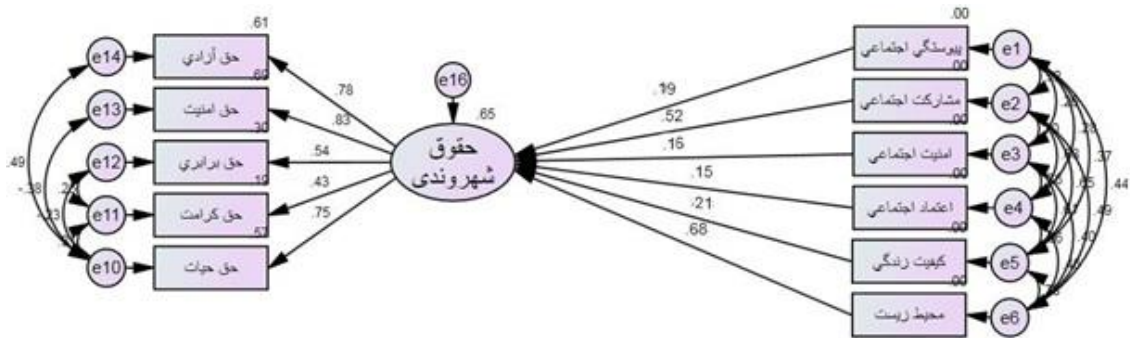
اثرات کلی متغیرهای مکنون بر یکدیگر

نتایج بدست آمده از آزمون مدل فوق نشان می‌دهد که اثر کلی خط مشی‌های فرهنگی بر حقوق شهروندی سازمان‌های دولتی شهر کرمان ($\beta = ۰/۷۳, P < ۰/۰۵$) مثبت و معنادار است.

جدول ۱۲- اثرات کلی متغیرهای مکنون بر یکدیگر

سطح معناداری	ضرایب مسیر		مسیر
	پارامتر استاندارد نشده	پارامتر استاندارد شده	
۰/۰۰۹	۱/۰۶	۰/۷۳	خط مشی‌های فرهنگی ← حقوق شهروندی

جهت آزمون شش فرضیه فرعی دیگر که در زمینه رابطه بین مؤلفه‌های متغیر خط مشی‌های فرهنگی (پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، کیفیت زندگی و محیط زیست) و متغیر حقوق شهروندی می‌باشد، مدلی ارائه شده است.

شکل ۲- مدل ساختاری جهت آزمون فرضیه‌های فرعی تحقیق

در شکل فوق روابط متغیرهای مستقل و وابسته نشان داده شده است. اعداد ذکر شده بر روی روابط بین متغیرها ضرایب رگرسیونی می‌باشند که بیانگر جهت رابطه‌ی متغیر مستقل و وابسته می‌باشد. همچنین در ادامه به بررسی شاخص‌های برازش مدل ساختاری پرداخته خواهد شد.

با توجه به نتایج حاصل از جدول ۱۳، در مورد تحلیل برازش مدل با عنایت به شاخص‌های برازندگی، می‌توان گفت که مدل تحلیل عاملی برای آزمون فرضیه‌های مورد نظر دارای برازش مناسبی می‌باشد. به عبارت دیگر با توجه به مناسب بودن شاخص‌های برازندگی می‌توان از این مدل جهت بررسی رابطه بین شش مؤلفه‌ی متغیر خط مشی‌های فرهنگی (پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، کیفیت زندگی و محیط زیست) و متغیر حقوق شهروندی در سازمان‌های دولتی استفاده کرد.

جدول ۱۳- شاخص‌های نیکویی برازش مدل ساختاری جهت آزمون فرضیه‌های فرعی تحقیق

شاخص‌ها	RMSE A	NFI	CFI	TLI	IFI	AGFI	GFI	P	NPAR	CMIN/DF	DF	CMIN	ی
الگوی برازندگی	۰/۰۳۴	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۰۸۸	۴۵	۱/۴۴	۲۱	۳۰/۱۸	الگوی برازش شده
مقادیر مطلوب	< ۰/۰۸	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۰۵	-	< ۳	-	= df	

نتایج بدست آمده از آزمون مدل فوق نشان می‌دهد (جدول ۱۴) که رابطه‌ی مؤلفه‌ی پیوستگی اجتماعی بر متغیر حقوق شهروندی ($\beta = ۰/۱۹, t = ۲/۴۱, P \leq ۰/۰۵$) مثبت و معنادار است. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه‌ی مؤلفه‌ی مشارکت اجتماعی بر متغیر حقوق شهروندی ($\beta = ۰/۵۲, t = ۸/۲۵, P < ۰/۰۵$) مثبت و معنادار است. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه‌ی مؤلفه‌ی امنیت اجتماعی بر متغیر حقوق شهروندی ($\beta = ۰/۱۶, t = ۲/۰۹, P > ۰/۰۵$) مثبت و معنادار است. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه‌ی مؤلفه‌ی اعتماد اجتماعی بر متغیر حقوق شهروندی ($\beta = ۰/۰۴, t = ۲/۰۴, P < ۰/۰۵$)

$\beta = 0/15$) مثبت و معنادار است. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه ی مؤلفه ی کیفیت زندگی بر متغیر حقوق شهروندی ($\beta = 0/21$, $t = 2/89$, $P > 0/05$) مثبت و معنادار است. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه ی مؤلفه ی محیط زیست بر متغیر حقوق شهروندی ($\beta = 0/68$, $t = 10/52$, $P < 0/05$) مثبت و معنادار است.

جدول ۱۴- ضرایب مسیر رابطه ی مؤلفه های خط مشی های فرهنگی با متغیر حقوق شهروندی

سطح معناداری	ضرایب مسیر			مسیرها
	مقدار t	پارامتر استاندارد نشده	پارامتر استاندارد شده	
0/041	2/41	0/17	0/19	پیوستگی اجتماعی ← حقوق شهروندی
0/001	8/25	0/37	0/52	مشارکت اجتماعی ← حقوق شهروندی
0/030	2/09	0/12	0/16	امنیت اجتماعی ← حقوق شهروندی
0/034	2/04	0/11	0/15	اعتماد اجتماعی ← حقوق شهروندی
0/026	2/89	0/20	0/21	کیفیت زندگی ← حقوق شهروندی
0/001	10/52	0/48	0/68	محیط زیست ← حقوق شهروندی

۴- بحث و نتیجه گیری

پرسش تحقیق: ابعاد و مولفه های خط مشی های فرهنگی سازمانهای دولتی و حقوق شهروندی در سازمان های دولتی کدامند؟

نتایج حاصل از نظرسنجی خبرگان و تحلیل عاملی تاییدی نشان می دهد ابعاد خط مشی های فرهنگی سازمانهای دولتی شامل پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، کیفیت زندگی و محیط زیست می باشد و ابعاد حقوق شهروندی در سازمانهای دولتی شامل حق حیات، حق کرامت، حق برابری، حق امنیت و حق آزادی می باشد.

فرضیه تحقیق: بین خط مشی های فرهنگی و مولفه های آن و حقوق شهروندی در سازمانهای دولتی رابطه وجود دارد.

تجزیه و تحلیل داده ها نشان می دهد که ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر خط مشی های فرهنگی و حقوق شهروندی برابر 0/13 با مقدار p (معنی داری) 0/042 که کوچکتر از سطح معنی داری 0/05 است. لذا در این سطح فرض H_0 یعنی عدم وجود رابطه رد می شود و در نتیجه بین خط مشی های فرهنگی و حقوق شهروندی در سازمانهای دولتی رابطه وجود دارد. در ضمن مثبت بودن ضریب همبستگی نشان از رابطه مستقیم بین این دو متغیر است.

نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین خط مشی های فرهنگی و مولفه های آن (پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، کیفیت زندگی و محیط زیست) با حقوق شهروندی در سازمانهای دولتی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد، یعنی با افزایش پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، کیفیت زندگی و محیط زیست، حقوق شهروندی در سازمانهای دولتی هم تقویت می شود که در تایید این نتایج زیاری و

همکاران (۱۳۹۶) بیان می‌کنند ضرورت آگاه‌سازی شهروندان از حقوق و کرامت انسانی امری اساسی است که باید از طریق آموزش و برنامه‌های آگاه‌سازی به آن توجه شود و همچنین میزان آگاهی شهروندان برای پیشبرد بهتر اهداف آگاه‌سازی سنجیده شود. محمدی مصیری جلیلی (۱۳۹۶) نقش خط مشی‌های فرهنگی را در احقاق حقوق شهروندی مهم و اثربخش ذکر کرده‌اند. انصاری و نظری (۱۳۹۴) بیان می‌کنند که در دیدگاه اسلامی مسائل اعتقادی و فرهنگی جهت دهنده حقوق شهروندی در جامعه هستند. جاوید (۱۳۹۳) بیان می‌کند خط مشی‌های فرهنگی و شاخص‌های فرهنگی نقش تعیین‌کننده‌ای در حقوق شهروندی دارند. ضرابی و همکاران (۱۳۹۱) به این نتیجه رسیده‌اند که لحاظ شاخص‌های فرهنگی جهت دهنده احیای حقوق شهروندی هستند. جووانا (۲۰۱۶) در پژوهشی نشان داد که متغیر پیوستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، امنیت اجتماعی و اعتماد اجتماعی دارای اثرات مثبت، مستقیم و معنادار بر رعایت حقوق شهروندی است. بیکر (۲۰۱۶) به این نتیجه رسیده است که تقویت شاخص‌های فرهنگی باعث رعایت حقوق شهروندی در سازمان‌های می‌شود. براساس این نتایج می‌توان گفت وقتی که در سازمان‌های دولتی سازمان برای کاهش نارضایتی عمومی تلاش کند، ارتقاء امنیت در جامعه یکی از اهداف سازمان باشد، سازمان با رسیدگی سریع به مسائل امنیتی در راستای ارتقاء امنیت جامعه تلاش کند، کارکنان به سیاست‌های کلی سازمان اعتماد داشته باشند، برای حفظ منابع طبیعی تلاش شود، برنامه مشخصی برای حفظ منابع طبیعی وجود داشته باشد، سازمان برای حفظ نظم و امنیت در جامعه تلاش کند، سازمان برای کاهش نارضایتی عمومی تلاش کند، ارتقاء امنیت در جامعه یکی از اهداف سازمان باشد، سازمان برای ارتقاء امنیت در جامعه خدمات با کیفیت ارائه دهد، سازمان برای حفظ امنیت کارکنان در جامعه تلاش کند، مسئولان از انتقادات شهروندان استقبال کنند، همه در برابر قانون یکسان باشند، سازمانها براساس قوانین و بخشنامه‌ها خدمات ارائه دهند، سازمان با کسانی که قوانین مربوط به حفظ منابع طبیعی را اجرا نمی‌کند برخورد کند و قوانین مربوط به حفظ منابع طبیعی اجرا شود. در آنصورت نکات بهداشتی به کارکنان آموزش داده می‌شود، پروتکل‌های بهداشتی در این سازمان مورد توجه مسئولان قرار می‌گیرد، ممیزی‌های سازمان در حوزه ایمنی و بهداشت شغلی براساس استانداردهای بین‌المللی خواهد بود، گزارش‌های دوره وضعیت ایمنی و بهداشت ارائه می‌شود، معاینات بهداشتی پرسنل سازمان بصورت مداوم انجام می‌شود، آموزش‌های لازم جهت امداد رسانی در زمان بروز حادثه به کارکنان داده می‌شود، به ارزشهای دینی کارکنان توجه می‌شود، کارکنان از اموال سازمان مثل اموال فردی مراقبت می‌کنند، حفظ جان کارکنان جزء اصول اولیه سازمان می‌شود، کارکنان به ارزشها و عقاید ارباب رجوع احترام قائل می‌شوند، سازمان برای اعتدالی ارزشهای اصیل در جامعه تلاش می‌کند، مدیران حقوق کارکنان را به رسمیت می‌شناسند، برای تحقق عدالت اجتماعی تلاش می‌شود، کارکنان براساس قوانین و بخشنامه‌ها خدمات ارائه می‌دهند، با کارکنان متخلف بصورت قانونی برخورد می‌شود، مسئولان از انتقادات شهروندان از سازمان استقبال می‌کنند، اطلاعات مالی ارباب رجوع فاش نمی‌شود، سازمان با پرهیز از سیاسی‌کاری به امنیت روانی کارکنان کمک می‌کند، جهت‌گیری‌های فکری خاص کارکنان مانع ارتقاء شغلی آنها نمی‌شود، کارکنان بخاطر عقاید سیاسی خاص مورد بازخواست قرار نمی‌گیرند و سازمان اعتراضات صنفی را حق قانونی کارکنان می‌داند.

منابع:

- ۱- پیران، پ.، (۱۳۸۵). شهروندی از حقوق تا مسؤولیت، نشریه مجله نامه. ۵۳.
- ۲- جاوید، م.، (۱۳۹۳). بازخوانی بنیان‌های فلسفی نظریه نسبیت در حقوق شهروندی، مجله حقوق اسلامی، شماره ۴۲، ۹۶-۶۵.
- ۳- زیاری، ک.، شیخی، ع.، باقرعطاران، م.، کاشفی دوست، د.، (۱۳۹۲). ارزیابی میزان آگاهی‌های عمومی شهروندان پیرانشهر از حقوق شهروندی و قوانین شهری. فصلنامه پژوهش‌های جغرافیا برنامه ریزی شهری، (۱) ۱.

- ۴- ضرابی، الف. ایزدی، م. ابوالحسنی، ف. (۱۳۹۱). تعیین میزان برخورداری مناطق شهری اصفهان از شاخص های فرهنگی، تحقیقات جغرافیایی، ۲۷ (۱۰۶): ۴۵-۶۴.
- ۵- عباسی، ف. (۱۳۹۲). درآمدی بر مفهوم، مبانی و انواع حقوق شهروندی در اسلام، مجله اندیشمندان حقوق، ۵: ۴۵-۷۲.
- ۶- قهرمانی، م. داودپور، ز. (۱۳۹۴). سنجش میزان آگاهی اساتید دانشگاه از حقوق شهروندی، مطالعات محیطی هفت حصار، ۱۱: ۷۹-۸۹.
- ۷- محمدی مصیری جلیلی، ح. (۱۳۹۶). حقوق شهروندی در سیره حکومت علوی و بررسی موردی آزادی بیان، مطالعات علوم سیاسی، (۳): ۲۰۸-۲۲۴.
- ۸- مهربانی مجد، ل. (۱۳۹۹). حقوق شهروندی و سازمانی در نظام اداری ایران، مطالعات و پژوهش های اداری، شماره ۷، ۲۸-۴۷.
- ۹- انصاری، م.، نظری، م.، (۱۳۹۴). مبانی و اصول حقوق شهروندی در اندیشه امام خمینی (س) و تفاوت های آن با حقوق شهروندی در غرب، فصلنامه اندیشه سیاسی در اسلام، دوره ۱، شماره ۴، ۲۱-۴۸.
- ۱۰- نصیری مغاللو، م. (۱۳۹۲). حقوق شهروندی از نظر اسلام، مجله اندیشمندان حقوق، ۵: ۷۳-۸۹.
- ۱۱- هزارجریبی، ج.، امانیان، الف. (۱۳۹۰). آگاهی زنان از حقوق شهروندی و عوامل موثر بر آن، مجله مطالعات و پژوهش های شهری و منطقه‌ای، ۹.
- 12- Baker, D., N., (2016). An examination of the relationship between empowerment and organizational commitment, the university of I.WA.
- 13- Bonet, L., & Négrier, E. (2018). The participative turn in cultural policy: Paradigms, models, contexts. *Poetics*, 66, 64–73.
- 14- Ganga, R. N., Wise, N., & Perić, M. (2021). Exploring implicit and explicit cultural policy dimensions through major-event and neoliberal rhetoric. *City, Culture and Society*, 100401.
- 15- Hoe, S. F., (2020). Laden with great expectations: (Re)mapping the arts housing policy as urban cultural policy in Singapore. *City, Culture and Society*, 21, 100339.
- 16- Luna-Nemecio, J., Tobón, S., & Juárez-Hernández, L. G., (2020). Sustainability-based on socioformation and complex thought or sustainable social development. *Resources, Environment and Sustainability*, 2, 100007.
- 17- Yi, X., Throsby, D., & Gao, S. (2021). Cultural policy and investment in China: Do they realize the government's cultural objectives? *Journal of Policy Modeling*, 43(2), 416–432.

Explaining the role of cultural policies in providing citizenship rights in government organizations (Kerman city case study)

Hamideh Shojaei¹, Alireza Manzari Tavakoli², Sanjar Salajegheh³, Rahman Jalali Javaran⁴

¹ PhD Student in Public Administration, Department of Management, Islamic Azad University, Kerman Branch

² Associate Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Kerman Branch

³ Associate Professor, Department of Management, Islamic Azad University, Kerman Branch

⁴ Assistant Professor of Management, Islamic Azad University, Kerman Branch

Abstract

This research has been done with the aim of explaining the role of cultural policies in order to provide citizenship rights in government organizations. The existing research is an exploratory-explanatory research in terms of its development goal and a mixed research in terms of its method. The statistical population of the research in the qualitative phase, including 30 experts, was selected by the purposeful sampling method, and by using the Delphi technique, the work of explaining and confirming the components, indicators and questionnaires was done. The statistical population of the research in the quantitative phase includes all the employees of government organizations and departments in Kerman and the sample size is 378 people using Cochran's formula, who were selected by stratified random sampling. The tool for gathering information was questionnaires made by the researcher, including a 96-question questionnaire on cultural policies with a validity of 0.84 and a reliability of 0.96, and a 174-question questionnaire on citizenship rights with a validity of 0.91 and a reliability of 0.97. To analyze the data, Pearson correlation coefficient, multiple linear regression and structural equation modeling were used with SPSS and AMOS22 software. The results of the research showed that the presented model has an acceptable fit in order to explain the role of cultural policies of government organizations in order to ensure citizenship rights in government organizations. According to the research results, cultural policies have an important and decisive role in providing citizenship rights in government organizations.

Keywords: cultural policies, citizenship rights, government organizations